

kim pevcem, ki so sodelovali, bodi na tem mestu izrečena iskrena hvala! Žalujoči ženi, materi, bratom in sestram ter ostalim sorodnikom iskreno sožalje!

Setarjeva pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Na Jožefovo popoldne so tužno zapeli zvonovi pri Sv. Rupertu in pri Sv. Lenartu, ko smo spremljali k zadnjemu počitku Janeza Senekoviča, ki je dāl časa potrpežljivo in vdan v voljo božjo prenašal hude bolečine, večkrat pokrepčan z angelskim kruhom, dokler ga blede žena smrt ni rešila trpljenja. Kako je bil rajni priljubljen, je pokazal pogreb. Na sedmini se je nabralo za afrikanske misijone 101 Din. Vsem darovalcem naj bo Bog dober plačnik, Domačim pa naše iskreno sožalje!

Sv. Lenart v Slov. goricah. Sklep gospodinj-ske nadaljevalne šole. Skromna svečanost se je vršila dne 13. marca ter je bila kljub slabemu vremenu prejšnjih dni zelo dobro obiskana. Hvala g. županu, kateri nam je dovolil prostore za tečaj; voditeljici gospe Košenina, ker je nam dekletom toliko pripomogla za napredek v gospodinj-ski izobrazbi; nadalje gđ. Marici Cinauer, ž. g. provizorju Jakobu Sajovicu in g. dr. Krambergerju. Vsem tem se v imenu nas vseh gojenk iskreno zahvaljujemo za trud in skrb, ki so jo imeli z nami. Čisti dobilek je namenjen revnim dekletom prihodnjega gospodinj-skega tečaja. Saj smo ravno me dekleta, bodoče žene, določene za vzgojiteljice našega naroda. Zato vsakemu dekletu priporočam, naj se ne boji težav v današnjih težkih časih in naj nam neustrašeno sledi. Potem ho enkrat dobra krščanska žena, mati! — Mimika Veingerl.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V soboto dne 12. marca smo spremljali k večnemu počitku Kristino Zemljič, rojeno Repolusk, doma iz Bačkove. Žalostna je zgodba njene smrti. Vračajoča se od Sv. Lenarta proti domu še pri polnem zdravju, je obležala v občestnem jarku pol ure od doma nezavesna. Ker je bilo bolj v nočnih urah, je nikdo ni našel, da bi ji nudil prvo pomoč. Tako je prežebala še malo pri življenju celo noč in zjutraj do pol osme ure. Nekdo, ki je prišel mimo, jo je našel še malo živo. Spravijo jo k bližnjemu sosedu in na vse načine poskušajo, spraviti jo k zavesti, a zaman je bil ves trud. Prejela je še

maziljenje sv. poslednjega olja. Zavihala je velika žalost v domači hiši, ko so jo pripeljali domov na pol mrtvo. Tako, je potem drugi dan umrla, ne da bi se kaj zavedla. Svojo blago dušo je izročila Vsemogočnemu, ki upamo da ji je milosten sodnik. Zadnja leta so jo spremljali križi in težave, katere je boguvidno prenašala. Zato mislimo, da se že veselil pri ljubem Bogu. Ljuba Kristina, zapustila si očeta in mater, štiri brate, žalostnega moža in dva nepreskrbljena otročička. Njenim sorodnikom in obupajočemu možu naše sožalje! Tolažimo jih z naukom naše sv. vere, da smrt življenja ne uniči, ampak samo spremeni v drugo, boljše življenje, ki je večno lepo. Počivaj v sladkem miru, blaga žena!

Lokavci pri Negovi. Umrl je posestnik v Radanih Kaučič Ivan v starosti 44 let v bolnici v Radgoni ponoči od 19. na 20. marca po 14dnevni mučni bolezni na zastrupljenju krvi na nogi. Bil je operiran, pa je bilo že prepozno. Truplo so prepeljali dne 22. marca v hišo žalosti in se je vršil pogreb v sredo dne 22. t. m. na domače pokopališče. Pokojni zapušča štiri nepreskrbljene otročiče in žalostno ženo. Bil je večletni občinski odbornik in vzoren gospodar, katerega si naj marsikateri vzame za vzgled. Rajnemu blag spomin!

Sv. Marjeta niže Ptuja. Žalostno so zapeli zvonovi dne 17. marca in naznanili ljudem, da je Večni poklicel k sebi gospo Miroslavo Tomažič, po domače Gregorčevu Friciko. Blaga rajnika je bila poznana daleč okrog, je bila dobrega srca, usmiljena do siromakov in je prav vzgledno izpolnjevala svoje verske

dolžnosti. Mnogo dobrega je storila tudi našim društvom in organizacijam, posebno v povojnih letih. Tam je v njeni spoštovani hiši po vojni bila več let nastanjena naša tolpotrebna hranilnica in posojilnica. Velikodušno so tam preje dobile svoje skrblje tudi naše mladinske organizacije, kakor Marijina družba, Dekliška zveza in bivši Orel. Tam smo imeli svoje sestanke, seje in poleti svoje prireditve. Tam nas je blaga gospa gledala in njena sedaj v težki boli prizadeta hčerka gospa Micika. Tam sta se z nami vred veselili, nas včasih tudi vzpodbujali, nas tolažili v neprijetnostih, nam svetovali in pomagali, kakor je bilo pač potrebno. Mnogokrat smo bili tudi deležni njihovega gostoljubja, ki jim ga in vse njihove naklonjenosti nismo mogli nikdar vrniti. Tudi pozneje, ko smo s svojimi organizacijami dobili prostore v Slomškovem domu, nam je spoštovana Gregorečeva hiša še vedno ohranila svojo naklonjenost in blaga gospa nas je rada prišla obiskat ob naših prireditvah. Pa zavela je burja, otežkočila je naše delo, pa ga tudi ukinila. Prišla je bela smrt in po kratki bolezni ugrabila našo blago dobrotnico, in zdi se nam, kakor da je šla naša mladost od nas. Blago rajnico je hodilo kropit mnogo ljudi in na Jožefovo smo pokojnico ob veliki udeležbi ljudstva položili k večnemu počitku. Pevci in šolarji so ji ob odprtju grobu zapeli nekaj žalostink, g. župnik konz. svetnik Šketa in g. učitelj Debeljak sta v svojih govorih v vznesenih besedah povdarjala njeno dobroto in se poslovila od nje. In istotako tudi mi šmarjetska mladina kličemo nepozabni rajniki stoterno zahvalo za njeno dobroto: tisočkrat ji Bog povrni z večnim veseljem. V težki boli prizadeti hčerki gospej Miciki in njenemu dobremu možu g. Ivanu Geč pa naše iskreno sožalje!

Sv. Urban pri Ptuju. V nedeljo dne 5. t. m. smo pokopali pridnega dečka, pet let starega sina Frančiška Ornič iz Vintarovec, njegov oče je tudi naročnik »Slovenskega gospodarja«. — V soboto dne 12. marca smo spremljali k zadnjemu počitku starčka 84 let Franca Fürbas iz Jirsovec. Bil je naročnik »Slov. gospodarja« in priden ter dober posestnik. — V petek dne 18. sušca smo položili v hladno zemljo 63 let staro Nežo Kramberger iz Vin-

FANTOM, KI GREDO K VOJAKOM!

Fantje vojaki radi pojo! Da bodo poneli lepo slovensko pesem na jug, smo sklenili darovati fantom, ki gredo k vojakom, knjigo:

»Domeljubni pevec«,

ako naročijo molitvenik za fante vojake:

»Moj tovariš«,

ki stane 16 Din, z zlato obrezo 20 Din. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

gonil v sužnost Turek, ni vihtel nad njim samo biča tlake in desetine graščak, šibale so ga ter tirale v obup dolgotrajne vremenske nesreče; skrajno slabe letine in strah vseh strahov — neprizanesljiva morilka kuga. Da je bila doba srednjega veka za Slovence tolikokrat šiba božja, nam spričujejo še danes med narodom ohranjene pravljice o lakoti in kužna znamenja.

Ob Sotli pripovedujejo stare matere deci o slabih letinah in pogubonosni lakoti v dobi tlake ter desetine. Vsak Obsotelčan še zna danes, kako so mlatili tedaj štirje mlatiči celi teden, a ni izdala mlatev niti za hleb kruha. Bolj ko je vžival človek jedi iz puhlega in neizdatnega žita, tem bolj je bil lačen. Komaj je odložil žlico ter vstal od mize, je že vpil, kako ga muči glad. Kar so ljudje zavžili v taistih hudih časih, ni imelo nobenega teka, bilo je brez božjega blagoslova. Običajno je bilo, da so vmesili kruh iz žitnih plev, posušenih hrušk, drnuli, da, celo srabot so strgali in nosili lubje v mline. Prišlo je bogznaj kolikokrat do pobojev za trdo kruhovo skorjo. Ako je posedal kdo le količkaj skrbno skritega živeža,

ga je vžival skrivoma, da ga ne bi kdo videl in mu ga iztrgal. Ko je šlo za zadnja prgišča prehrane, se niso ozirali starši na deco in ne odrasli otroci na onemogle roditelje. V borbi za kruh in preživež je igrala pest glavno vlogo. Med ljudstvom so se ohranile le strahotne slike o pomanjkanju kruha; mesa itak ni bilo, ker so poginile domače živali lakote poprej nego ljudje.

Sestre gladu so bile razne kužne bolezni in od teh najhujša in najbolj neprizanesljiva kazen božja — kuga. Kot spomin na kugo, ki je kosila med našimi predniki, so se ohranila po Sloveniji do današnjih dni kužna znamenja.

Spomeniki na rešitev od kuge so si med seboj podobni in jih je poznati že koj na prvi pogled. Za temelj imajo podstavek, na katerem stoji soha. Vrh sohe krona kapelici podobna glavica s križem. Višina prič obče bolezenske morije se giblje med tremi in petimi metri. Starejša kužna znamenja so iz kamna, vitka, navpična in izdelana prav lično. Novejša so iz opeke, nerodna in vrhna kapelica je precej obsežna. V kapelici so kipi, največ pa slike: sv. križa, sv. Roka, Boštja-

je tiste, ki so imeli opravke z oddajo primernih služb in jih je vprašal, zakaj nimajo službe za tega prosilca. Izvijali so se na vse mogoče načine, a nazadnje pa se je le vendar našlo za prosilca prav dobro mesto, za katerega se je imel zahvaliti kralja in svoj — domislek.

Zemlja na severu se pogreza.

Geologi, ki so se udeležili zadnje ekspedicije prof. Wegenerja na Grönland, so ugotovili, da je ledena plast v sredini dežele debela 2700 m. Prerez dežele bi pokazal, da je podobna z ledom napolnjenemu bazenu. Zaradi teže te ogrom-

tarovec, ženo kolarjevo. Zapušča dve hčeri in enega sina. Naj počivajo v miru!

Velika Nedelja. V »Otoku« križniškega reda že skoraj pol leta tabori tolpa cigánov, kateri so postali zadnji čas za tukajšnje prebivalstvo res prava nadloga. Čudno, da dotična občina, kamor zgoraj omenjeni otok spada, dovoli tem delamržežem tako dolgo bivanje na njenem ozemlju in ne poskrbi, da se jih pošlje tja, kamor spadajo. Saj imamo dovolj domačih revežev, ki so res pomoči potrebni in katere smo dolžni podpirati.

Ščavnica pri Gornji Radgoni. Dne 8. marca se je raznesla žalostna novica. Zvonovi Sv. Petra so prepevali žalostno pesem ter naznanjali, da je nepričakovano naglo po kratki in mučni tridnevni bolezni, sprevidena in potolažena s sv. zakramenti, bogovdana in mirno zaspala zgledna in dobra krščanska mati Julijana Koler, posestnica na Ščavnici, stara 40 let. Prenašala je komaj tri dni svojo težko in mučno bolezen. Najbridkejša je bila ločitev od hiše, v kateri je živela s svojimi domačimi v najlepši slogi in krščanski ljubezni s svojim možem in sinom. Težko so se ločili, ko je zapovedal g. zdravnik, da mora naglo od svoje hiše in svojih domačih v bolnico v Radgono. Po operaciji, ki se je vršila še isto noč, je bila drugi dan prepeljana iz bolnice k svoji sestri v Črešnjevcu, kjer je še isto noč ob pol sedmih ob navzočnosti moževe sestre in svoje sestre mirno v Gospodu zaspala. Kako je bila rajna priljubljena po vsej domači okolici, kakor tudi daleč naokrog, je pokazal njen veličasten pogreb. Pokojna je bila vrla žena in dobra mati svojemu sinu ter skrbna gospodinja. Povsod se je pokazala kot dobra in odločno krščanska žena, ki je sama kakor tudi cela njena hiša vršila svoje verske dolžnosti. Ob odprtem grobu ji je zapel domači pevski zbor lepo žalostinko. Vsem darovalcem krasnih vencev ter vsem udeležencem lepa hvala! Naj počiva v miru!

Sv. Jurij ob Ščavnici. V četrtek dne 17. t. m. je umrl dobro poznan in priden mladenič Tonek Domajnko. Dolga leta je bival pri svojem stricu g. M. Domajnku, gostilničarju na Jamni. Pred enim mesecem je bil primoran iti v bolnico, odkoder je bil v zadnjih dnevih prepeljan k svoji materi k Sv. Benediktu v Slov.

goricah. Pokopan je bil na cvetno nedeljo. Najlejša hvala vsem, ki so ga spremili na zadnji poti!

Perovce pri Konjicah. Na god 40 mučenikov je zjutraj ob 7. uri zaplakala vsa rodbina Leskovar, ko je za vselej zatisnila oči blaga mamica z devetimi še večinoma neodraslimi otroci. Vdana v božjo voljo se je dala dvakrat sprevideti in slednjič prvi petek v mesecu in po težki mučni bolezni je izdihnila svojo blago dušo. Svetila jej večna luč!

Skomarje pri Zrečah. Celo našo faro je pretresla žalostna novica v petek dne 11. t. m., ki se je valovito širila od ust do ust, da dobre in skrbne matere, Anžluhove žene Francke, ni več med živimi. Ugrabila jo je neizprosna smrt v najboljši dobi življenja, komaj v 36 letu svoje starosti. Umrla je na porodu svojega šestega otroka, ki je še ostal pri življenju. Pogreba, ki se je vršil na tiho nedeljo dne 13. t. m., se je udeležilo mnogo ljudi, kateri so jo spremljali na njen podzemeljski dom. Nobeno oko ni ostalo suho, ko ji je vlč. g. župnik ob odprtem grobu govoril lepe poslovljne besede. Počivaj v miru, draga nam Francka!

Sv. Florjan v Dolihu. Le redko kedaj vam naznanimo kako novico iz naše župnije. Dne 13. marca so zadoneli zvonovi z ubranim glasom in nam naznanili žalostno vest, da je umrl eden izmed naših najboljših faranov, posestnik Štefan Lušnic po dolgi in mučni bolezni. Počivaj v miru naš ugledni faran in na svidenje nad zvezdami! Njegovi potrti rodbini in sorodnikom naše iskreno sožalje! Na sedmini se je nabralo 150 Din za novo bogoslovnico v Mariboru.

Kalobje. V torek dne 15. t. m. smo pokopali najstarejšega občana Jurija Ogrinc, ki je dopolnil 98 let. Bil je rojen leta 1834. Do svoje visoke starosti pa je bil še vedno korenjak. Zadnji čas ga je prav posebno zdelovala nahuha. Bil je šegav človek in je dosti vedel povedati o starodavnih časih, ko je še služil pri Radeckiju in se udeležil vojne na Italijanskem. Zanimivo je tudi to, da je bil baje kar štirikrat zavarovan od raznih oseb za slučaj smrti, ne da bi on sam vedel zato. Če so se dotične osebe s tem kaj okoristile, je veliko vprašanje.

Žussem pri Celju. Redko kedaj se kdo oglasi iz Žusma, ni pa tako zapuščen kraj, kakor ga vsi smatrajo. Ustanovila se je tudi v Loki pri Žusmu sadjarska podružnica, ki bo velikega pomena za ta kraj. — Dne 16. t. m. je umrla na Žusmu posestnica Marija Hernaus. Bila je vzgledna krščanska mati 9 otrok, katere je vzgojila vse prav lepo in krščansko. Posebno je treba pohvaliti njeno hčerko Marjeto, ki se vedno trudi za dobre namene, kakor tudi je že nabrala precej denarja za gradnjo nove cerkve Kristusa Kralja v Hrastniku, dalje tudi vedno zbira denar za afriške misijone. Z bridko izgubo njene dobre matere sočustvuje vsa okolica. Naj počiva v miru! Težko prizadeti rodbini naše sožalje!

Videm ob Savi. Kakor vse povsod, tako nas tudi tukaj tare kriza. Pa je ne bi bilo, imamo še dobre kapljice vina, trajbarja (Štribarjevi vinogradi), libenčan, znan iz rimske dobe, Sremič je še sedaj brez snega. Radi dolge zime nam bo delo zakasnelo v vinogradih in na polju. Da si boš kmet lažje pomagal, delaj s poljskimi orodji, to je plug za ogrebanje ter sejanje krompirja, kalor tudi okapanje, okopnik, stroj za koruzo saditi, to vse dobiti pri dobroznanem videmskem kovaču Antonu Škerbecu, on je najstarejši, najcenejši in najboljši izdelovatelj poljskega orodja, ker že nad 30 let izdeluje poljsko orodje.

Sromlje pri Brežicah. S 1. marcem nas je zapustil č. g. provizor Alojz Zdolšek, ker ga je božja previdnost prestavila na novo mesto v vinogradu Gospodovem. Za župnika je bil imenovan č. g. Štefan Stiper, dosedaj kaplan pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Novemu vlč. g. župniku ključemo: Bog blagoslovi vaše delo v bodočnosti!

*

Zaklad turške mornarice.

Preteklo je več nego 100 let, odkar je bil potopljen pretežni del turško-egipčanske mornarice v Navarino zalivu ob južnem Grškem. Grki so se borili tedaj že dobrih pet let proti Turkom, da bi postali zopet svobodni. Vse je bilo prepričano, da bodo v tej borbi podlegli Grki. Turki so napadli grški otok

ne ledene mase se celi Grönland polagoma potaplja, dočim se n. pr. Skandinavija dviga. V zadnjih 600 letih se je dvignila za 6 metrov. Istočasno, ko se potaplja, se Grönland vsako leto oddaljuje proti zapadu za celih 36 m. Temu gibanju se pridružuje vsa Amerika, ki se tako počasi oddaljuje od Evrope.

Pridni učenec.

Mihec pride iz šole domov in reče:

»Mama, pomislil: jaz sem prvi.«

Mati ga pogleda popolnoma presenečeno. Ne more prav verjeti in vzklikne:

»Ti — prvi — tako nenadoma — kako je to mogoče?«

na, Lenarta, Antona ter Jožefa. Precej umetniškega smisla je opaziti na starejših kužnih spomenikih, novejši so le bolj nerodno kmečko delo.

Kuga je morila po Evropi zlasti v prvi polovici XIV. stoletja na različnih krajih. Po slovenskih krajih se je bila razpasla od začetka XVI. do XVIII. stoletja.

Kot znak okuženja po kugi je veljala neznosna vročina v prsih in po trebuhu. Med žganjem po notranjosti so se začele za ušesi, na vratu, pod pazduho, pod komolci in kolena izpuščati modre hule, ali pa so se lotili celega telesa žgoči izpuščaji. Od kuge napadeni je veljal za izgubljenega. Proti tej bolezni ni poznal tedanji človek nobenega sredstva.

Priprosto ljudstvo, meščani in grajska gospoda se je borila proti kugi predvsem na ta način, da se je ogibala z vso skrbjo okuženih krajev. Ljudje so dobro znali, da je kuga nalezljiva in jo prenese osebni stik z bolnikom. Kot splošna zdravniška sredstva so veljali in bili v rabi ti-le nasveti: Pij na tešče, lastno vodo. To sredstvo

prepodi iz želodca gnilobo in odpre jetra ter čreva. Ako zavohaš, da je zrak krog tebe okužen, drgni se pogosto ob kozla, ki močno smrdi, ali pa se pomudi večkrat na stranišču, kjer se tudi ne preganjajo po zraku dišave. Kot posebno sredstvo zoper kugo so slovele krastače. Lovili so jih navadni ljudje in zdravniki med šmarnimi mašami. Nalovljene so sušili na solncu in posušene stolkli na drobno. Na ta način dobljeni praš so si privezovali v vrečicah krog vratu in sta ga nosila na prsih kmet in gospod. Nekateri so si obesili krog vratu kar cele krote. Zopet drugi so napravljali iz teh ostudnih žab obliže in jih polagali na rane. Celo tako daleč so zablodili v praznoverju, da so krastače kuhali na mleku ali v kisu in so jih zavživali.

Ker so pa bila naštetna zdravniška sredstva brez učinkov, so se zatekali od kuge šibani ljudje k romanjem, molitvi, postu in k dobrim delom. Kot posebni priprošniki ter pomočniki zoper kužne bolezni so veljali: Mati božja, sv. Jožef, Rok, Boštjan, Ignacij, Frančišek Ksaver, Karol Boromejski in sv. Rozalija. Naštete svetnike so